

Taigi tarsiu, kad ne geraširdis ir didžiausias tiesos šaltinis dievas, o kažkoks ne tik gudrus ir apgaulus, bet ir galingas pikto genijus panaudojo visą savo išmonę mane apgauti. Laikysiu, jog dangus, oras, žemė, spalvos, formos, garsai ir visi kiti išoriniai dalykai yra vien tik iliuzijos ir kliesės, kuriais jis naudojasi, spęsdamas žabangas mano patiklumui. Tarsiu, jog visai neturiu rankų, akių, kūno, kraujo, pojūčių, o tik klaidingai galvoju juos turįs. Aš atkakliai laikysiuos šios minties, ir jeigu nepajėgsiu pasiekti tiesos, vis dėlto galėsiu kuriam laikui susilaikyti nuo sprendimo. Todėl rūpestingai stengsiuosi nepatikėti niekuo klaidingu, ir visos didžiojo klaidintojo gudrybės, nors ir labai gudrus bei stiprus jis būtų, negalės man nieko įteigti.

Renė Dekartas (René Descartes),
„Metafiziniai apmąstymai“,
1641 m.¹

¹ Renė Dekartas. *Metafiziniai apmąstymai. Rinktiniai raštai*. Iš prancūzų kalbos vertė Gvidonas Bartkus ir Petras Račius, sudarė Romualdas Ozolas. Vilnius: *Mintis*, 1978, p. 170. Ši ir kitos citatos iš verstinių knygų netaisytos (red. past.).

I SKYRIUS

Kur aš esu?

Baltas kubo formos kambarys. Jokio šviesos šaltinio. Sienos, rodos, pačios savaime švyti, jų ribos atpažįstamos tik iš plonų tamsių linijų kampuose. Nėra nei langų, nei durų, nei baldų, nei paveikslų ant sienų. Jokių ženklų, kad už šio kambario yra dar kas nors ir kaip aš čia patekau. Negirdėti nė garselio.

Kas aš esu?

Mano atmintyje jokio vardo, jokio supratimo apie save, tik sąvokos: žinau, kas yra kubas, medis, šuo, kompiuteris. Tačiau šie dalykai su manimi nesusiję. Su jais nesieju jokių išgyvenimų. Netgi nežinau, iš kur ta sąvokų gausa mano galvoje. *Nieko* neprisimenu.

Nustebęs dėbsau į savo rankas. Jos atrodo taip, tarsi mūvėčiau plono plastiko pirštines, dengiančias mano

pirštų galiukų raukšleles ir įdubimus. Kūnas įkištas į glotnų baltos medžiagos kombinezoną. Kai paliečiu jį, nieko nejaučiu – nei pirštuose, nei liečiamoje kūno vietoje. Netgi stipriai sudavęs nejuntu skausmo. Neturiu lytėjimo pojūčio. Ir užuosti nieko negaliu.

Lėtai judu vienos sienos link, ištiesiu ranką, liečiu glotnų paviršių, bet nieko nejaučiu. Paviršius nepasiduoda. Čiupinėju sieną, ieškau slapto jungiklio, plyšio, ko nors, kas liudytų čia esant ertmę. Bet nerandu jokio išėjimo.

Pradedu panikuoti. Ką tai reiškia? Kas čia mane uždarė? Ir kodėl? Ar padariau ką nors ne taip? Negaliu prisiminti. Mano širdis turėtų daužytis, bet nieko nejaučiu. Kas gi man nutiko?

Spiriu į sieną, tačiau nieko nejaučiu ir negirdžiu. Rodos, aš išvis neegzistuoju.

O gal tik sapnuoju? Jei tai išties sapnas, tai jis *žiauriai* tikroviškas. Tyla mane slegia. Lyg už šios patalpos nieko nebūtų. Baugi mintis.

– Ei! Išleiskit mane iš čia! – rėkiu. Tiksliau sakant, norėčiau rėkti, bet iš mano burnos sklinda tik keistas balsas be jokios intonacijos. Tarsi tuos žodžius tartų kompiuteris.

– Nesuprantu šio nurodymo, – pasigirsta moteriškas balsas. Jo išraiška tokia pat nenatūrali kaip mano.

Regis, balsas sklinda iš visur vienu metu. Ir vis tiek aš pasisuku, iš dalies tikėdamasis, iš dalies bijodamas, kad

kažkokiu magišku būdu šioje patalpoje atsirado dar kas nors, kad čia yra įėjimas ir kartu išėjimas. Bet aš vienas.

– Ką? – klausiu.

– Nesuprantu šio klausimo.

– Kas... kas tu esi?

– Mano vardas Alisa, – atsako balsas. – Tai žodžių „Advanced Language Interpretation Counseling Extension“² santrumpa.

– Kur aš esu?

– Aš nesu įgaliota detaliau nurodyti tavo buvimo vietos ar tavo būklės.

– Kas aš esu?

– Tu pacientas.

Šis žodis pažadina niūrius vaizdinius.

– Ar aš ligoninėje?

– Aš nesu įgaliota detaliau nurodyti tavo buvimo vietos ar tavo būklės.

– Tai kam tu esi įgaliota? Ką visa tai reiškia? Kodėl aš čia?

– Aš esu tam, kad padėčiau tau susipažinti su nauja aplinka.

Nesuprantu viso to! Ar tai piktas pokštas? Mokslinis eksperimentas? Ar naujas gydymo būdas? Gal aš visai

² „Pažangusis pagalbos plėtinys natūraliosios kalbos interpretacijos pagrindu“ (iš anglų k.).

ne įprastoje ligoninėje, o nervų klinikoje? Gal man sušvirkštė kokių nors vaistų, blokuojančių prisiminimus, slopinančių lytėjimo pojūtį ir paverčiančių balsą monotonišku? Kad ir kokia viso to priežastis, noriu ištrūkti. Turiu ištrūkti!

– Prašau išleisti mane iš čia!

– Nesuprantu nurodymo. Išstark „pagalba“, jei nori sužinoti pagrindines mano funkcijas.

– Pagalba.

– Sveiki atvykę. Mano vardas Alisa, tai žodžių „Advanced Language Interpretation Counseling Extension“ santrumpa, o tai reiškia „Pažangusis pagalbos plėtinys natūraliosios kalbos interpretacijos pagrindu“. Esu čia tam, kad padėčiau tau susigaudyti naujoje aplinkoje. Tu gali man duoti paprastus nurodymus ar užduoti klausimus. Štai keletas komandų, kurias aš suprantu: „parodyk man“, „kas yra“, „kur yra“, „atidaryk“ ir „uždaryk“.

– Atidaryk duris.

– Nesuprantu šio nurodymo.

– Kas yra anapus šio kambario?

– Nesuprantu šio klausimo.

– Po galais! Pasakyk pagaliau, kas man nutiko!

– Nesuprantu nurodymo. Išstark „pagalba“, jei nori sužinoti pagrindines mano funkcijas.

Įtūžęs vožteliu kumščiu į sieną. Nuo to, kad nieko neįjaučiu, tik blogiau.

– Pagalbos! – šaukiu nusiminęs, bet iš mano burnos sklinda tik neutralus žodis be intonacijos, o kompiuterinis balsas į jį tiesiog atsako savo standartiniu pagalbos tekstu.

Valandžiukę vaikštau savo kalėjime tarsi plėšrūnas narve. Ima atrodyti, kad ilgai kalėjimas pradeda trauktis, tarsi švytinčios sienos artėtų viena prie kitos. Daugybę kartų matuoju kambarį vienodais žingsniais – lygiai penki žingsniai nuo vienos sienos iki kitos. Nors atstumas nesi-keičia, įspūdis, kad vietos man vis mažiau, išlieka. Regis, mažėja ir deguonies.

Dabar tik reikia neprarasti sveikos nuovokos! Turiu susiimti. Sutelkti dėmesį, elgtis sistemingai, jei noriu sužinoti, kas nutiko. Giliai kvėpuoti! Bet kai pamėginu sutelkti dėmesį į kvėpavimą, suprantu, kad nejaučiu savo plaučių. Negaliu kvėpuoti! Ima svaigti galva ir akimirką baiminuo-si, kad apalpsiu. Tačiau nieko nenutinka.

Ramybės! Kad ir kur esu, tiesioginis pavojus, regis, man negresia. Visa tai turi turėti kokią nors priežastį. Ši mintis įkvepia narsos.

– Kaip aš čia patekau? – klausiu kompiuterinio balso.

– Nesuprantu šio klausimo.

– Kas šis kambarys?